

Metodologie

Mezinárodní (evropské) šetření CVTS 5 (Continuing Vocational Training Survey), česky též Vzdělávání zaměstnanců (VZ 2015), bylo ve většině zemí EU realizováno již po páté, předchozí čtyři vlny se vztahovaly k referenčním rokům 1993 (CVTS 1), 1999 (CVTS 2), 2005 (CVTS 3) a 2010 (CVTS 4). První vlny šetření s referenčním rokem 1993 se však ČR neúčastnila. Šetření má pětiletou periodicitu, další vlna se tedy očekává v roce 2021 (s referenčním rokem 2020). Takto nastavená pravidelnost sběru dat zajišťuje kontinuitu šetření, možnost návaznosti na minulé vlny a zejména možnost sledování vývoje dané problematiky.

Realizace šetření vyplývá z nařízení Komise (ES) č. 198/2006 ze dne 29. 10. 2014, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1552/2005 o statistikách odborného vzdělávání v podnicích, v platném znění. Celé šetření, jeho metodologii i jednotlivé národní sběry koordinuje Eurostat, který také po skončení šetření nabízí jeho výstupy v mezinárodním srovnání všech zemí EU. Na přípravě i během průběhu národního šetření se podílela Meziresortní pracovní skupina pro statistiky dalšího vzdělávání složená z expertů z vybraných ministerstev a dalších institucí zabývajících se danou problematikou.

Základní soubor tvoří ekonomické subjekty působící na území ČR s více než 10 zaměstnanými osobami. Ekonomickým subjektem je právnická osoba a fyzická osoba v podnikatelské pozici a každá organizační jednotka státu s vlastním účetnictvím. Pro zjednodušení se v analýze užívá pojmu „firmy“. Mezi firmy v tomto smyslu jsou počítáni všichni takto definovaní respondenti a kromě firem jako takových tedy zahrnují i další instituce, např. veřejné nebo neziskové organizace. Ve výběrovém souboru byly zahrnuty ekonomické subjekty působící ve všech odvětvích národního hospodářství kromě Zemědělství, lesnictví a rybářství, Veřejné správy a obrany, Vzdělávání, Zdravotní a sociální péče, Činnosti domácností, Činnosti exterritoriálních organizací a orgánů (šetření tedy nezahrnuje sekce A, O, P, Q, T, U klasifikace ekonomických činností CZ–NACE).

Seznam zahrnutých odvětví dle klasifikace NACE je k dispozici v příloze č. 2. Výsledný výběrový soubor zahrnoval 9 224 ekonomických subjektů podnikatelského sektoru. Byl vybrán stratifikovaným výběrem na základě Registru ekonomických subjektů (RES), který sloužil jako opora výběru. Návratnost byla 87 %. Sběr dat probíhal převážně online a prostřednictvím interaktivních PDF formulářů, pouze malé procento dotazníků bylo distribuováno v papírové podobě.

Při analýze dat bylo obecně využito členění podle velikosti firmy (10–19 zaměstnanců, 20–49 zaměstnanců, 50–249 zaměstnanců a 250 a více zaměstnanců), vlastnictví firmy (v rozdělení dle země původu vrcholového vlastníka) a převažující ekonomické činnosti (odvětví) firmy dle klasifikace CZ–NACE:

- Průmysl – sekce B a C
 - Výroba energie, plynu, vody, tepla – sekce D a E
- (v některých dílčích výstupech sloučeno do kategorie Průmysl (B–E))
- Stavebnictví – sekce F
 - Obchod – sekce G
 - Doprava a skladování – sekce H
 - Ubytování, stravování a pohostinství – sekce I
 - Informační a komunikační činnosti – sekce J
 - Peněžnictví a pojišťovnictví – sekce K
 - Činnosti v oblasti nemovitostí a administrativy – sekce L a N
 - Profesní, vědecké a technické činnosti – sekce M
 - Kulturní, zábavní a rekreační činnost a Ostatní činnosti – sekce R a S
- (sekce L až S byly pro účely zpracování dat seskupeny do jedné kategorie Ostatní))

Vedle toho jsou místy zařazena i jiná doplňující členění vyplývající z charakteru otázky.

Jak již bylo uvedeno, šetření CVTS 2 se uskutečnilo v roce 2000 (za sledovaný rok 1999), CVTS 3 v roce 2006 (za referenční rok 2005), CVTS 4 v roce 2011 (referenční rok 2010) a nejnovější CVTS 5 pak v roce 2016 (referenční rok 2015). Některé zkoumané proměnné nabízejí možnost srovnání mezi jednotlivými vlnami CVTS. Pokud je srovnání k dispozici, nachází se vždy u dané podkapitoly i s případným vysvětlením možných odchylek např. z důvodu odlišné metodologie v předchozích vlnách. Dotazník v české verzi dostal oproti minulé vlně poměrně velkých úprav, a to jak co se struktury a podrobnosti zjišťování týče, tak i z hlediska vysvětlivek pojmů a příkladů. Právě kvůli odlišné formulaci některých otázek a metodologickým změnám však nejsou data o poskytování vzdělávání a kurzů firmami, účasti zaměstnanců ve vzdělávání a výdajích na vzdělávání plně srovnatelná s výstupy z předchozích vln. V šetření CVTS 5 byl oproti předchozím vlnám kladen velký důraz na zahrnutí jakéhokoli vzdělávání poskytovaného zaměstnancům, včetně kurzů a školení povinných ze zákona. Přestože povinné vzdělávání bylo samozřejmě zahrnuto do šetření i v předchozích letech, v CVTS 5 došlo ke zpřesnění metodických pokynů poskytovaných respondentům i úpravě dotazníku v souladu se snahou získat co nejúplnější informace. Zároveň byl oproti předchozím vlnám šetření na národní úrovni kladen velký důraz na možnost odlišení vzdělávacích aktivit poskytovaných zaměstnancům povinně (na základě platné legislativy) a těch, plynoucích především ze vzdělávací strategie dané firmy. Otázky kladené zvláště na nepovinné kurzy ukazují zájem firem o vzdělávání zaměstnanců v konkrétních oblastech potřebných pro výkon svých činností, nikoliv pouze tak, jak ukládá zákon. Konstrukce dotazníku k CVTS 5 tak sice neumožňuje plně relevantní srovnání některých ukazatelů v dlouhodobé časové řadě, na druhou stranu přispěla k jednoznačnějšímu vymezení a rozdělení kurzů a školení a tím výstupům, které lépe odráží zkoumanou realitu.